Start et

KOOPERATIV

og skab jeres **fremtid i fællesskab**

KOOPERATIONEN

KØBENHAVNS CYKELKOOPERATIV

Stinus Bertelsen, 33 år, cykelmekaniker og medstifter af Københavns Cykelkooperativ med fem medejere.

»Vi var nogle cykelmekanikere, der længe havde snakket om at starte et kooperativ. En dag besluttede vores chef at lukke butikken og fyre alle medarbejderne. Så stod vi der uden arbejde, men med et lokale, som snart ville stå tomt. Og så slog vi til og startede for os selv.

Den kooperative struktur, som vi har valgt, er et værn mellem vores venskab og arbejdsliv, og den giver en struktur for vores arbejdsplads. Den betyder, at vi får lige meget i løn og har lige meget at skulle have sagt. Vi træffer de store beslutninger på et månedligt møde. Her diskuterer vi alt, lige fra om vi skal prøve at sælge et nyt cykelmærke, til hvorvidt vi har en god tone i det daglige arbejde på værkstedet. Vi snakker os frem til beslutninger og har endnu ikke haft behov for at skulle stemme om tingene. Før bestemte chefen, og han lyttede ikke altid til folkene på gulvet. I dag bliver vi enige om løsningerne på baggrund af vores fælles erfaringer. Selvom det tager længere tid, tror jeg, at man træffer langt bedre beslutninger, når man er flere om det.

Da vi åbnede, havde vi ingen penge, så vi startede med to dæk og fem slanger på lageret og med vores eget værktøj. I dag løber økonomien fint rundt. Det betyder en del, at vi har skåret det fordyrende mellemled af en chef væk. Helt ærligt, så føler jeg faktisk, at det er åndsvagt, at jeg i 10 år har arbejdet for en chef, der skulle skumme fløden, før end vi tog os sammen og gjorde det selv. Vores arbejdsliv i dag er nemmere, der er mindre stress, og vi har en bedre timeløn. Det var ikke en dårlig arbejdsplads før, men den er blevet meget bedre, efter at vi lavede den til et kooperativ. Der er en helt anden følelse af frihed ved at være selvejet. Det er ikke den samme sure pligt at tage på arbejde. Det giver mening.«

KNOWLEDGE WORKER

Frederik Petersen, 33 år, direktør i KnowledgeWorker. MSc i Business Administration og Filosofi.

»Vi startede KnowledgeWorker som et kooperativ i 2012, da finanskrisen stadig var helt oppe at ringe. Vi var en gruppe nyuddannede ingeniører, økonomer, jurister, designere og tekstforfattere, og en del med grader i filosofi, der bare gerne ville i gang. Derfor slog vi os sammen og begyndte at banke på døre hos virksomheder og tilbyde vores arbejdskraft. I dag er vi 17 medejere, der har gennemført over 150 projekter. Nu er det mest kunderne, der kommer til os.

Fordi vi har så mange forskellige kompetencer samlet, kan vi hjælpe firmaer med alt fra strategi til hjemmeside, økonomi og design. Vi er et hardcore kooperativ, hvor alle er medejere, og hvor alle er med til at træffe beslutninger på et ugentligt mandagsmøde. Samtidig er jeg blevet valgt på generalforsamlingen til at være direktør, som står for den daglige drift. Økonomisk har vi en fordelingsnøgle, hvor kooperativets fælleskasse får 20 procent af indtjeningen, mens den enkelte medarbejder får de resterende 80 procent. Fællespengene bruger vi på kontorhusleje og på løbende drift og udvikling af firmaet.

Hvis vi skal være glade, gode og produktive i vores virksomhed, er det vigtigt, at den enkelte har en høj grad af autonomi, frihed og medbestemmelse. De grundelementer er den kooperative virksomhedskonstruktion enormt god til at levere. Når vi siger, at vi er et kooperativ, tror folk ofte, at vi er de vildeste socialister, men vores medarbejdere har mange slags politiske holdninger. KnowledgeWorker er ikke politisk farvet, men et samfundsprojekt, som bygger på et aktivt medborgerskab med fælles værdier om at lave projekter, der støtter en bæredygtig fremtid. Vi er jo fra en generation, hvor mange er opflasket med, at "vi sgu ikke gider lave noget, hvis vi ikke tror på det". Det skal give mening, og derfor er det en fornøjelse at tage kontrol med sit eget arbejdsliv. Det er hårdt arbejde, men vi er godt på vej.«

HVAD OG HVORFOR?

Iværksætteri er ikke et soloprojekt

Er I ved at starte virksomhed og leder I efter en forretningsmodel, hvor alle har indflydelse på firmaets daglige drift og udvikling? Og hvor overskuddet går til de medarbejdere, der hver dag skaber værdierne i virksomheden? Så er et kooperativ måske noget for jer.

Kooperative virksomheder er dynamiske og moderne virksomheder, der bygger på forskellige udgaver af fællesskab – lige fra andelsselskaber, aktieselskaber til foreninger og fonde.

Et kooperativ er ikke en arbejdsplads i traditionel forstand. Det at virksomheden ikke er sat i verden for at tjene flest mulige penge til aktionærer, gør virksomhedens formål noget helt andet. Det betyder ikke, at virksomheden ikke skal tjene penge. Det skal alle virksomheder. Forskellen ligger i tankegangen omkring, hvordan pengene skal anvendes. I kooperative virksomheder anvendes overskuddet til geninvesteringer i virksomheden og i medarbejderne - Man skaber sin fremtid i fællesskab.

Den kooperative model passer godt til tidens ideer og krav til det gode arbejdsliv, hvor medbestemmelse og fleksibilitet i opgaver og arbejdstid efterspørges mere end nogensinde.

Kooperative principper

Danmark har en lang tradition for kooperativer af vidt forskellig størrelse og opbygning. Fælles for dem alle er, at de i forskellig grad bygger på de syv kooperative principper, der i 1844 blev formuleret af en gruppe engelske arbejdere. Centralt for ideen bag principperne er, at virksomheden skal være medlemsejet, ledelsen skal være demokratisk, og at eventuelt udbytte skal fordeles til medlemmerne, og medlemmerne skal uddannes, så de kan gavne udviklingen af virksomheden. Endelig skal kooperativer bestræbe sig på at være selvstændige og på at arbejde for et mere retfærdigt og bæredygtigt samfund. I dag ligger principperne til grund for de værdier, som moderne kooperative virksomheder og organisationer verden over bliver drevet efter.

VIL I VIDE MERE:

Global tendens

Der findes kooperativer over hele verden, lige fra store internationale virksomheder til virksomheder med få ansatte. Cirka en milliard mennesker er i dag med i kooperativer lige fra Canada til Australien. Også i Skandinavien åbner i disse år mange nye kooperativer. I Danmark findes medarbejderkooperativer inden for alt; fra banker, vindmølleforeninger og fødevarefællesskaber til håndværkere og journalister.

Hvad siger loven

Danske kooperativer kan have forskellige selskabsformer som for eksempel foreninger, Anpartsselskaber (ApS) og andelsselskaber med begrænset ansvar (a.m.b.a.). Nogle kooperativer er desuden ejet af en medarbejderkontrolleret fond, der sikrer, at virksomheden lever op til sine kooperative målsætninger. Men det er ikke så indviklet, som det kan lyde. Det vigtigste er, at I finder den selskabsform, der passer lige netop til jeres kooperativs behov.

Kooperationen

Kooperationen er en arbejdsgiver- og interesseorganisation for kooperative og socialøkonomiske virksomheder. Hvis I overvejer at starte en kooperativ virksomhed og mangler rådgivning, er I velkomne til at kontakte os. For mere information kan I tjekke www.kooperationen.dk, ringe på 33 44 55 30 eller sende en e-mail til kontakt@kooperationen.dk

Iværksætternetværk

Kooperationen driver et iværksætternetværk for kooperative og sociale iværksættere. Her kan I få praktisk rådgivning, inspiration og sparring, hvis I har startet eller tænker på at starte kooperativ eller socialøkonomisk virksomhed. Netværket mødes fire gange årligt og er et åbent gratis tilbud til medlemmer og ikke-medlemmer.

DE 10 BUD OM KOOPERATIVER

1 SPRING UD I DET

»Gør det. Den kooperative model passer godt ind til nutidens arbejdsmarked, hvor folk stiller krav til medbestemmelse og autencitet i deres arbejdsliv. I et kooperativ tager I kontrol over jeres eget liv.«

2 FIND EN BÆREDYGTIG IDÉ

»Tjen jeres egne penge. At have fokus på produkt og på kunden er nøglen i alle virksomheder. Det er vigtigt med idealer, men hvis jeres kooperativ skal overleve, er I nødt til at have en ydelse, som en kunde vil betale for.«

3 TAL SAMMEN. TAL SAMMEN IGEN

»Når man starter et kooperativ, skal man bruge rigtig meget tid sammen, og det er hårdt arbejde. Afklar hvor meget og hvordan I forestiller jer at arbejde. Og lav en struktur for, hvordan I træffer fælles beslutninger på en effektiv måde.«

4 TAL MED FOLK, DER HAR GJORT DET FØR

»Vi søgte råd hos én, der har årelang erfaring med kooperativer. Det første han sagde var, at han ikke ville snakke alt det svære, for 'så går I bare hjem og giver op'. Det har han nok ret i. Man skal ikke se på forhindringerne, men bare gå i gang.«

5 FIND EN BALANCE MELLEM DRIFT OG PLANLÆGNING

»I et kooperativ er alle med til at bestemme. Men det er vigtigt at være effektiv i det daglige arbejde og at gemme diskussioner og planlægning til særlige møder og temadage. Fællesskabet skal være en støtte og ikke en byrde i det daglige.«

6 BRUG JERES NETVÆRK

»Da vi startede, gik det op for os, hvor meget netværk vi har, og hvor effektivt det er. Vi er virkelig blevet mødt med åbne arme, så man skal ikke være for stolt til at bede om en tjeneste. Det gjorde det meget nemmere.«

7 FÅ HURTIGT STYR PÅ JURAEN

»Det kan virke lidt overflødigt i starten, men det er nødvendigt at få alt det juridiske på plads tidligt. Det skal bare være i orden, så man kan fokusere på arbejdet. Og så man ved, hvordan folk på en enkelt måde kan komme ind og ud af kooperativet.«

8 TÆNK LANGSIGTET

»Man laver ikke et kooperativ for at sælge det videre efter tre år. Det er et mere langsigtet projekt, som handler om at skabe sig et godt og interessant arbejdsliv i mange år frem.«

9 FORDEL OPGAVER

»Bare fordi man er et kooperativ, og alle er lige, betyder det ikke, at alle skal være inde over alle opgaver. Fordel pligter og uddeleger opgaver, så I bliver mest effektive i den daglige drift af virksomheden.«

10 FEJR JERES SEJRE

»Det er ikke altid lige let at være et relativt nyt kooperativ, men det fede er, at vi er flere sammen. Vi er flere om at støtte hinanden i modgang, og når der er penge på kontoen, er vi flere om at gå på restaurant.«

KOOPERATIONEN
Den Kooperative Arbejdsgiver- og Interesseorganisation i Danmark

Reventlowsgade 14, 2. • 1651 København V
Tlf.: 33 55 77 30 • kontakt@kooperationen.dk • www.kooperationen.dk

Kilde: Kooperativerne KnowledgeWorker og Københavns Cykelkooperativ